

معرفی چهار نوع آزمون عملکردی یا اصیل و واقعی

۱- آزمون عملکردی کتبی:
معمولاً آزمونهای کتبی برای اندازه گیری بازده های یادگیری هدفهای حوزه شناختی مناسب است ولی بطور متفاوت می توان با تاکید بر سنجش کاربرد دانش و مهارت بکار برد. مانند استفاده درست از ابزارها ، رسم نمودارها ، تهیه نقشه یک آزمایش علمی ، طرح یک مدار برقی .

۲- آزمون عملکردی سنجش مستقیم:
مراحل تهیه آزمونهای عملکردی یکی از تفاوت های عمده آزمون عملکردی با سایر آزمونها این است که تهیه و اجرای آزمون های عملکردی وقت بیشتری لازم دارد و نمره گذاری آن دشوار است.
برای کاهش دادن میزان صرف وقت، دشواری تهیه، اجرا و نمره گذاری نکات زیر پیشنهاد گردیده است:

- ۱- بازده های مورد نظر عملکرد را مشخص نمایید از جدول هدف های آموزشی هدفهای عملکردی را به همراه ملاک ارزیابی جداگانه مشخص نمایید.
- ملاک ها و معیار ها :
- الف - دقت عملکرد (دقت اندازه گیری ، ...)
- ب - سرعت عملکرد (تشخیص عیب رادیو در ۱۵ دقیقه با استفاده از وسایل و...)
- ج - رعایت توالی درست . تنظیم میکروسکوپ.

د- عملکرد : با در اختیار داشتن آره و چوب ، چوب را با مهارت آره می کند (عمل استاندارد)
ه- رعایت ایمنی (دو آزمایش شیمی را با رعایت مقررات کامل ایمنی انجام دهد).
ملاک های عملکرد را می توان بطور انفرادی یا ترکیبی استفاده کرد.

آزمایش شیمی مثال بزنید در آن دوماک رعایت مقررات ایمنی و رعایت توالی مورد هدف باشد؟
مثلاً در سنجش مهارت اندازه گیری در آزمایشگاه ، در مراحل اولیه آموزش دقت مورد تاکید قرار می گیرد ، ولی در مراحل آخر آموزش سرعت نیز اهمیت پیدا می کند.

در سنجش تایپ سرعت عمل مهم است ، در تهیه جدول های آماری اقتصادی دقت عمل مهم است.
تمامی معلمان حرفه ای که می خواهند ، آزمونهای عملکردی برای درس تخصصی خود تهیه نمایند ، بایستی با توجه به اهمیت و ضرورت رشته خود ملاک و معیار ارزیابی انتخاب نمایند حتی ممکن است درس به درس نیز متفاوت باشند.

۲- موقعیت آزمون را واقع بینانه بگزینید.
مثلاً نمی توان اسید با غلظت بالا را در اختیار دانش آموزی که تا به حال با اسید کار نموده است قرار داد.

در روش کارپوششه ، یادگیرنده برای نشان دادن تواناییها و پیشرفت خود نمونه‌هایی از کارها را که در طول یک مدت معین (ثلث ، نیمسال یا سال تحصیلی) انجام داده است ، با خودش به کلاس می‌آورد و برای ارزیابی در اختیار معلم می‌گذارد.

محتواهای موجود در کارپوششه بصورت یک سریال برهم مرتبطند و جنبه تراکمی دارند که در طول یک دوره زمانی تعیین شده انجام گرفته است.

همانطور که می‌دانید در سریال تلویزیونی همه چیز نمایش داده نمی‌شود و در کارپوششه نیز کارهایی که بهتر از بقیه هدف کارپوششه را برآورده می‌سازد گنجانده می‌شود، مواد بطور عمد و دقیق طوری انتخاب می‌شوند مجموعه‌ی کارهای انتخابی ، در کل هدف انتخابی مورد نظر را تحقق بخشد.

■ دو هدف عمده در کارپوششه

۱) ارائه بهترین کارهای یادگیرنده.

۲) نشان دادن رشد تحصیلی یادگیرنده.

در نوع اول ممکن است دانش آموز در مورد یک موضوع به تعداد یک یا بیشتر از کارهای خود را به نمایش بگذارد . مانند کارپوششه آزمایش‌های درس شیمی . که دانش آموز می‌تواند گزارشی از بهترین شرایط آزمایشی خود را در هر آزمایش تجربه نموده است در آن قرار دهد.

۳- برای آزمون دستورالعمل کتبی خاص جهت اجرای یکنوخت برای همه تهیه نمایید.

الف - مقمود از آزمون ب - مواد و تجهیزات
عملکرد موردانتظار - محدوده زمانی - روش نمره گذاری

۴- از روشها و فنون گوناگون استفاده نمایید.

ارزشیابی از عملکرد بر فرایند ، فرآورده ، با ترکیبی از این دو می‌تواند باشد که هر کدام از آنها باید با یکی از روشهایی که انتخاب می‌نمایید ارزیابی شود مانند روش مشااهده ای ، فهرست واریسی ، مقیاس درجه بندی و نظایر آن .

کارتپوششه

نوع دیگری از آزمونهای عملکردی که به نازگی شهرت یافته است و معلمین حرفه ای که هر لحظه روش تدریس خود را براساس جدیدترین شبوه‌ها تغییر می‌دهند بر آن علاقمند شده‌اند.

کارپوششه بر وزن کارنامه نوعاً مجموعه‌ی هدفمندی از کارهای یک دانش آموز است ، که ، گوشش ، پیشرفت و موفقیت تحصیلی او را در یک یا چند زمینه خاص نشان می‌دهد.

در برگرفته‌ی مشارکت دانش آموز در انتخاب محتوای کارپوششه ، دستورالعمل انتخاب ، معیار قضاوت در باره شایستگی ، و شواهد مربوط به فعالیت فکری دانش آموز می‌باشد.

کارپوشه یک روش آموزش و ارزشیابی

اجرای این روش توسط معلمین نه تنها به پیشرفت تحصیلی دانش آموز و ارزشیابی از خود کمک می کند، بلکه مهارت های تفکر، تحلیل انتقادی، و راهبرد های فراشناختی را نیز گسترش می دهد. فراشناخت به عنوان یک ابزار شناختی برای یک دانش آموز لازم و ضروری می باشد تا رشد خود را درک کند. به همین سبب است که فرا شناخت یک فرایند ضروری می باشد و لازم است که در ایجاد کار پوشه یک امر محوری تلقی شود. کارپوشه قبلاً در موضوعاتی مانند هنر و ادبیات به کار می رفت ولی هم اکنون دامنه آن به اکثر علوم شیمی، ریاضی، زیست، رایانه و غیره گسترش یافته است.

شیمی پایه ۱ متوسطه

مثال	مثال
تکالیف خانه	امتحانات هفتگی
گزارش آزمایش ها	امتحانات فصلی
یادداشت های کلاسی	پروژه ها
نظر معلم در پیشرفت درسی	جداول و گزارشات خود ارزیابی
....	تحقیقات از منابع و مراجع و تلخیص از آنها

در نوع دوم کارپوشه، یعنی کار پوشه ای که برای نشان دادن رشد تحصیلی و پیشرفت یادگیری دانش آموز مورد استفاده قرار می گیرد تنها بر تولید نهایی تاکید نمی کند. در عوض، این کار پوشه برای هدایت و یادگیری و تفکر دانش آموز، تشخیص مشکلات یادگیری و تفکر، و هدایت یادگیری و تفکر جدید مورد استفاده قرار می گیرد. دانش آموز در این تصمیم که چه چیزی در این کار پوشه قرار داده شود نقش مهمی ایفا می کند و یاد می گیرد که از کار پوشه برای درک و ارزشیابی پیشرفت خود استفاده نماید.

پیشرفت های مرحله به مرحله خود را در آن قرار می دهد. این امتیاز مهمی است که دانش آموز با اندیشیدن در باره نمونه کار های خود ارزشیابی از خود را می آموزد. مثال: دانش آموزی که در آزمایشگاه شیمی کار می کرد نسبت به گزارشات خود اینگونه اظهار نظر نموده است: "به نظر خودم همانطور که نوشته هایم نشان می دهد ابتدا در اجرای آزمایشات کند بودم و کار کردن با وسایل مشکل داشتم ولی سعی می نمودم اینتی کار را به نحو احسن رعایت نمایم ولی در مراحل بعدی میزان سرعت کارم افزایش یافت و عملکردم نسبت به قبل پیشرفت قابل ملاحظه ای یافته است و از خودم راضی نیستم می خواهم در آزمایشگاه بیشتر مطالعه و تحقیق نمایم و تجربه های جدیدی دست یابم."

رهنمود برای ایجاد و استفاده از کارپوشه

- ۱- نمونه های دانش آموزان را با اختیار خود دانش آموز جمع آوری کنید.
- ۲- از اولیاء بخواهید تا در فرآیند تشکیل پوشه کار شرکت کنند و بدین منظور، دانش آموزان می توانند نوشته های خود را با والدینشان در میان بگذارند و به آنها کمک نمایند تا متوجه شوند که چه نوع نفع مطالبی در کلاس بحث می شود.
- ۳- در باره ایجاد کارپوشه بحث کلاسی انجام دهید. به دانش آموزان توضیح دهید که آنها باید قسمتهایی از کارهای خود را که معرف قوت، علاقه، تنوع و کوشش آنان است انتخاب کنند.
- ۴- در باره عناصر مختلفی که دانش آموزان می توانند در کار پوشه های خود قرار دهند بحث کنید.
- ۵- به دانش آموزان در انتخاب کارها برای درج در کار پوشه کمک کنید.
- ۶- از آنها بخواهید تا دلایل خود را برای درج هر کار در کارپوشه ذکر کنند. همچنین از آنان بخواهید تا تاریخ انجام هر قسمت از کار را یادداشت کنند.

۷- شما (معلم) کار پوشه ها را به وقت مرور کنید. نظر خود را در باره نقاط قوت و ضعف هر یک از کارها در کنار آن بنویسید. از فهرست وارسی برای ثبت مراحل پیشرفت هر دانش آموز استفاده کنید.

۸- بطور مرتب محتوای کارپوشه ها را نو کنید. (به روز در آورید).

۹- به دانش آموزان اجازه دهید تا در جلسات کلاس درس کارپوشه های خود را به دانش آموزان دیگر و در خانه به پدران و مادرانشان نشان دهند.

۱۰- از کارپوشه دانش آموز برای بحث در باره جنبه های کار او با والدینش استفاده کنید.

به خاطر نو بودن این نوع از ارزشیابی هر گروه آموزشی درسی مسئولیت دارند به ابتکار خودموانع را از سر راه بردارند و روانی و پایایی شیوه های مختلف را تعیین نمایند.

کیفیت ارزشیابی یک پروژه بستگی به ملاحظات یا معیارهایی است که باید به کار بست و تصمیمات ضروری که باید اتخاذ نمود، دارد.

اعتماد پذیری روش کارپوشه

روش کارپوشه ابتدا در صنعت به کار بسته شد و با موفقیت مواجه گردید، و بعد که مریمان موفقیت این روش را در صنعت مشاهده کردند به استفاده از آن در آموزش تشویق شدند.

اکسون در محافل تربیتی جهان، استفاده از آن طرفداران زیادی کسب نموده است. آنها استدلال می کنند که این روش در باره چگونگی تفکر و حل مسئله در دانش آموزان اطلاعات بیشتری از روش های سنتی سنجش به دست می دهد، دانش آموزان را وادار می کند تا نقش فعال تری در سنجش پیشرفت خود ایفا کنند، و به مریمان کمک می کند تا دانش آموزان خود را در مواد و مطالب معنی دار تری سنجش نمایند. براساس آن نهاد های آموزشی امکان می یابند تا برنامه های خود را بهبود بخشند. برای رشته های تحصیلی ماکلاک های عملکردی مشابه تعیین نمایند.

زمانی در آموزش و پرورش همانند صنعت موفق به کاربرد روش آموزش و ارزشیابی کارپوشه خواهیم بود که هدف های دقیق و ملاک های داوری به دقت تعیین شده باشد، پس بنابراین مادام که متغیرهای ارزشیابی آموزشی به صورت بسیار روشنتری از آنچه فعلاً هست تعریف نشوند، به کسب نتایج دارای روایی و پایایی از کاربرد روشهای سنجش عملکرد از جمله روش پوشه کار در آموزش و پرورش امید چندانی نیست.

نمره گذاری کارپوشه

در نمره گذاری کارپوشه معلم و دانش آموز هر دو شرکت می کنند و روشهای مختلفی از جمله فهرست وارسی، مقیاس درجه بندی و روش تحلیلی یا کلی به کار می روند.

در روش تحلیلی نمره گذاری مجموعه ای از معیارهای ارزشیابی به کار می روند که برای هر یک از آنها نمره ای جداگانه در نظر گرفته می شود. در روش کلی معیارهای مختلف در هم می آمیزند و یک نمره واحد گزارش می شود.

نمونه جدول ارزیابی کارپوشه ترکیبی از روش تحلیلی و مقیاس درجه بندی

نام دانش آموز..... نام معلم ارزشیاب..... تاریخ.....					
براساس مقیاس ۵ تا ۱ مشخص کنید که مطالب گزارش شده در این کارپوشه چگونه با معیارهای زیر مطابق اند:					
۱- نشان دهنده خلاقیت است.	۱	۲	۳	۴	۵
۲- مجموعه ای از کارهای متنوع است.					
۳- دارای سبک نوشتاری درست است.					
۴- دارای سازمان بندی خوب است.					
۵- مطالب به روشنی بیان شده است.					
۶- تصویرهای لازم پیوست می باشد.					
۷- مطالب ترغیب کننده است.					
۸- گزارش آراسته و حرفه ای جلوه می کند					

شما معلم عزیز ، در صورت احساس مسئولیت و وجدان کاری به نوبه خودتان می توانید این روش را بکار برید و باز تاکید می نمایم از قبل اهداف آموزشی و ملاک ها و معیار های روایی و پایایی شده ارزشیابی مربوط به درس خود را بصورت جدول ارزیابی تعیین نمایید.

در صورت تمایل به استفاده از کارپوشه بطور روشن و واضح کارهای زیر را به ترتیب انجام دهید :

۱- به علت نبودن این روش آموزشی و ارزیابی تا موقع توسعه فرهنگ آن در جامعه ی آموزشی ؛ مددپر، معاون آموزشی و گروه آموزشی مدرسه و اولیاء دانش آموز را جهت هماهنگی عملکرد و اهداف در جریان بگذارید.

۲- قبل از شروع سال تحصیلی کارهایی را که قرار است ، به دانش آموزان ارائه دهید بطور روشن مشخص نموده و بنویسید.

۳- اهمیت و ضرورت و اهداف هر کار را بطور واضح بیان نمایید.

۴- برای هر کار چه اقداماتی از طرف شما و چه فعالیت هایی از طرف دانش آموزان انجام خواهد گرفت را مشخص نموده و بنویسید.

۵- برای هر کاری که انجام خواهد گرفت ، عناوین متنوع انتخاب کنید تا موقع پیشنهاد به کلاس دانش آموزان یک یا دو مورد از آنها را به اختیار انتخاب نمایند.

۶- جهت هر یک از کار ها جدول ملاک و معیار های ارزیابی با توجه به نمونه ارائه شده در این بروشور، تهیه نمایید و آنرا موقع ارائه کار بصورت کتبی در اختیار دانش آموزان اولیاء قرار دهید تا ضمن راهنمایی کار مورد نظر خود ارزیابی نیز انجام گیرد.

۱۵

۷- شرایطی ایجاد نمایید موقع انجام کاری که دانش آموز در پایان هر مرحله به شما به همراه کار مراجعه نماید حسن اینکار این است که ، به شما از فعالیت دانش آموز و هدفدار کار کردن او اطمینان می دهد و همچنین شما می توانید دانش اموز را با تقدیر کلامی و توصیف کار، به ادامه فعالیت تشویق نمایید.

۸- برای ایجاد نظم ، مددپریت زمان ، ارزیابی و کنترل می توانید ، فایل مخصوص کارپوشه های دانش آموزان را روی میز قرار دهید و از دانش آموزان بخواهید پوشه های خود را به ترتیب شماره داخل آن قرار دهند. سپس در موقع مناسب نظر و راهنمایی خود را بصورت کتبی جهت ادامه کار روی آن بنویسید.

۹- سعی نمایید ، موقع مراجعه اولیاء بجای ارائه چند نمره به آنها ، نمونه کار های دانش آموز را به آنها ارائه نمایید تا آنها شناخت کافی از فرزندشان داشته باشند و با آنها همکاری نمایند.

۱۰- عناوین کارهایی که می توانید در پوشه کار قرار دهید عبارتند از : اوراق امتحانی ، گزارش های آزمایش ، تلخیص مطالب از کتاب ها ، ... که معلم ارزیاب حرفه ای بنابر خلافت خود می تواند به آن تنوع ببخشد.

تهیه و تدوین و نشر :

لاراز بخش

**گروه تکنولوژی
گروه های آموزشی
دوره متوسطه**

منبع :

بخش ، اندیشه گیری و ارزشیابی

دکتر علی اکبر سبزی

۱۶

استادان

کتابخانه علمی و پژوهشی

روز مجتهدین

گنجینه علمی و پژوهشی

سازمان اساتید معلمان ایران

مقام معظم رهبری
سازمان اساتید معلمان ایران
کمیته علمی و پژوهشی

سازمان اساتید معلمان ایران

وزارت آموزش و پرورش

تهران

این کتابخانه علمی و پژوهشی
سازمان اساتید معلمان ایران
کمیته علمی و پژوهشی
سازمان اساتید معلمان ایران

این کتابخانه علمی و پژوهشی
سازمان اساتید معلمان ایران
کمیته علمی و پژوهشی
سازمان اساتید معلمان ایران

این کتابخانه علمی و پژوهشی
سازمان اساتید معلمان ایران
کمیته علمی و پژوهشی
سازمان اساتید معلمان ایران

این کتابخانه علمی و پژوهشی
سازمان اساتید معلمان ایران
کمیته علمی و پژوهشی
سازمان اساتید معلمان ایران

مقدمه